

Jodi Picoult

Mici lucruri mărețe

Traducere din engleză și note de
Laura Karsch

Faza I

Travaliul timpuriu

Nu se va face dreptate decât atunci când cei care nu au de suferit vor fi la fel de indignați ca toți cei care suferă.

– BENJAMIN FRANKLIN

Ruth

Miracolul s-a petrecut în West Seventy-Fourth Street, în casa în care lucra mama. Era o casă mare, cu fațada de gresie roșie, împrejmuțată de un gard din fier forjat, iar de ambele laturi ale ușii bogat împodobite erau niște gargui, ale căror fețe de granit păreau cioplite exact ca în coșmarurile mele. Mă îngrozeau în asemenea măsură, încât nu-mi păsa că noi intram întotdeauna pe ușa laterală, mai puțin impresionantă, ale cărei chei mama le ținea în geantă, legate cu o panglică.

Mama lucra pentru familia lui Sam Hallowell încă dinainte de a ne naște eu și sora mea. După nume nu l-ai fi recunoscut, dar, de îndată ce spunea „bună”, îți dădeai seama cine este. El era vocea inconfundabilă care anunța la mijlocul anilor '60, înaintea oricărei emisiuni TV: *următoarea emisiune vă este prezentată în culori de NBC!* În 1976, când s-a petrecut miracolul, el era directorul de programe al postului. Soneria aflată dedesubtul garguielor reproducea celebra melodie din trei note, pe care toată lumea o asocia cu postul NBC. Uneori, când veneam cu mama la lucru, mă strecuram afară, apăsam butonul și intonam melodia.

Motivul pentru care ne aflam în ziua aceea cu mama acolo era că se închiseseră școlile din cauza ninsorii, iar noi eram prea mici pentru a rămâne singure acasă cât timp era mama la lucru — iar ea se ducea la lucru, indiferent dacă era zăpadă sau lapoviță, și s-ar fi dus probabil chiar și în timpul unui cutremur sau dacă era sfârșitul lumii. Mormăia, în timp ce ne vâra în salopete și cizme, că nu conta dacă trebuia să treacă prin viscol, dar Doamne ferește ca doamna Mina să fie nevoită să-și pună singură unt de arahide pe pâine. De fapt, singura ocazie pe care mi-o amintesc, când mama și-a luat liber de la lucru, a fost cea cu douăzeci și cinci de ani mai târziu, când a fost operată la ambele șolduri, intervenție finanțată cu generozitate de familia Hallowell. A stat acasă o săptămână și, chiar și după aceea când nu se prea refăcuse, dar insistase să se întoarcă la lucru, Mina îi dădea sarcini pentru îndeplinirea cărora nu trebuia să stea în picioare. Dar când eram eu mică, dacă era vacanță, aveam febră sau se închideau școlile din cauza ninsorii, mama ne ducea cu metroul B în centru.

Domnul Hallowell era plecat în California în săptămâna aceea, lucru care se întâmpla frecvent, ceea ce însemna că doamna Mina și Christina aveau și mai multă nevoie de mama. Și noi, Rachel și cu mine, aveam nevoie de ea, dar cred că noi eram mai apte să ne purtăm singure de grijă decât era doamna Mina.

Când am ieșit în sfârșit din metrou la Seventy-second Street, lumea era albă. Nu era doar faptul că Central Park părea închis într-un glob cu zăpadă. Dar fețele bărbaților și femeilor care se îndreptau dârdâind, prin viscol, către serviciile lor nu semănau defel cu a mea, a verilor sau vecinilor mei.

Eu nu puseseam niciodată piciorul într-o altă casă din Manhattan, decât în cea a familiei Hallowell, așa că nu știam cât de extraordinar era faptul că în această clădire imensă locuia o singură familie. Dar îmi amintesc că m-am gândit că e absurd ca Rachel și cu mine să ne înghesuim salopetele și cizmele în minusculul dulap din bucătărie, când în vestibulul de la intrarea principală, acolo unde atârnavu paltoanele Christinei și ale doamnei Mina, erau atâtea cărlige și atâtea spații libere. Și mama și-a pus paltonul în dulap, precum și eșarfa ei norocoasă — cea moale, care mirosea a mama și pe care Rachel și cu mine ne certam s-o purtăm în casă, fiindcă atunci când o mângâiai parcă mângâiai un porcușor de Guineea sau un iepuraș. Am așteptat ca mama să traverseze încăperile întunecate, poposind ca Tinker Bell pe câte un întrerupător, o clanță sau un mâner de ușă, trezind treptat la viață spiritul adormit al casei.

— Voi două să fiți cumiți, ne-a spus mama, și atunci o să vă fac o ciocolată caldă de la doamna Mina.

Era o ciocolată adusă de la Paris și avea un gust divin. Așa că eu, în timp ce mama își lega șorțul ei alb, mi-am luat o coală de hârtie dintr-un sertar din bucătărie, precum și creioanele colorate pe care le adusesem de acasă și am început să desenez în tăcere. Am schițat o casă mare, ca aceasta. Am desenat și o familie înăuntru: eu, mama, Rachel. Am încercat să desenez și zăpadă, dar n-am reușit. Fulgii pe care-i făceam cu creionul alb erau invizibili pe hârtie. Singura modalitate de a-i vedea era să înclin hârtia către lumina candelabrului, astfel încât să disting luciul minei de creion.

— Putem să ne jucăm cu Christina? a întrebat Rachel.

Christina avea șase ani; ca vârstă era între Rachel și mine. Christina avea cea mai mare cameră pe care o văzusem eu vreodată și mai multe jucării decât oricare dintre cunoștințele mele. Când era acasă și noi veneam cu mama la lucru, ne jucam cu ea de-a școala și cu ursuleții ei de pluș, beam apă din ceșcuțele ei miniaturale de porțelan și împleteam părul, ca mătasea de porumb, al păpușilor ei. Asta dacă nu avea o prietenă în vizită, situație în care noi rămâneam în bucătărie și coloram.

Dar, înainte ca mama să apuce să răspundă, s-a auzit un țipăt atât de pătrunzător și întretăiat, încât am simțit o înțepătură în piept. Știu că și mama a simțit același lucru, fiindcă a fost cât pe-acți să scape din mâini oala cu apă pe care o ducea spre chiuvetă.

— Rămâneți aici, a spus mama, iar cuvintele ei se stingeau deja în timp ce fugea pe scări în sus.

Rachel a sărit prima de pe scaunul ei; nu-i stătea în fire să facă ce i se cerea. Eu m-am luat după ea, ca un balon legat de încheietura mâinii ei. Mâna mea a trecut în zbor pe deasupra balustradei scării curbate, fără să o atingă.

Ușa de la dormitorul doamnei Mina era larg deschisă, iar ea se chircea pe pat într-o răvășeală de cearșafuri de satin. Burta ei rotundă se înălța ca o lună; albul strălucitor al ochilor ei mă ducea cu gândul la niște călușei încremeniți în zbor.

— E prea devreme, Lou, a icnit doamna Mina.

— Asta să i-o spuneți bebelușului, a replicat mama.

Într-o mână ținea receptorul telefonului. De cealaltă se agăța cu disperare doamna Mina.

— Acum să nu mai împingeți, a spus mama. O să vină imediat salvarea.

Eu m-am întrebat cât de repede putea ajunge salvarea pe o asemenea ninsoare.

— Mami?

Abia când am auzit vocea Christinei, mi-am dat seama că zgomotul o trezise din somn. Stătea între Rachel și mine.

— Voi trei vă duceți în camera domnișoarei Christina, ne-a ordonat mama cu un glas tăios. *Acum!*

Dar noi nu ne-am clintit din loc, iar mama a uitat rapid de noi, absorbită fiind de durerile și frica doamnei Mina, încercând să-i fie acesteia călăuza care să o ajute să se elibereze de ele. Eu mă uitam la venele care se umflau pe gâtul doamnei Mina când gemea; am văzut-o pe mama îngenunchind pe pat, între picioarele doamnei Mina, și ridicându-i acesteia cămașa de noapte deasupra genunchilor. Mă uitam la buzele rozalii dintre picioarele doamnei Mina, cum se strângeau și se umflau, și se desfăceau. Am zărit gămălia rotundă a unui căpșor, nodul unui umăr, un șuvoi de sânge și lichid și apoi, brusc, în palmele mamei se afla un bebeluș.

— Ia te uită, a spus mama cu o expresie de iubire așternută pe chip. Te-ai cam grăbit să vii pe lumea asta, nu-i așa?

Două lucruri s-au întâmplat simultan: cineva a sunat la sonerie și Christina a izbucnit în plâns.

— Of, scumpa mea! a îngânat doamna Mina, care acum nu mai era înspăimântată, ci doar asudată și roșie la față.

I-a întins mâna, dar Christina era prea îngrozită de ceea ce văzuse și s-a dat în schimb și mai aproape de mine. Rachel, cu simțul ei practic dintotdeauna, s-a dus să deschidă ușa. S-a întors însoțită de doi paramedici, care au dat buzna înăuntru și au preluat controlul asupra

situației, astfel încât ceea ce făcuse mama pentru doamna Mina a fost la fel ca tot ce făcea ea mereu pentru familia Hallowell: impecabil și invizibil.

Soții Hallowell și-au numit băiețelul Louis, după mama. Era perfect sănătos, deși se născuse cu aproape o lună mai devreme, din cauza presiunii atmosferice care scăzuse odată cu viscolul, fapt care provocase o RPM — adică o ruptură prematură a membranelor. Bineînțeles că pe atunci nu știam asta. Știam doar că într-o zi cu multă zăpadă, în Manhattan, văzusem cum începe o viață. Fusesem cu bebelușul acela înainte ca orice sau oricine de pe lumea asta să aibă ocazia să-l dezamăgească.

Faptul că asistasem la nașterea lui Louis a avut efecte diferite asupra noastră. Christina a recurs la o mamă-surogat pentru copilul ei. Rachel a născut cinci copii. Iar eu am devenit asistentă medicală, specializată în obstetrică.

Când le spun oamenilor această poveste, ei bănuiesc că miracolul la care am asistat cândva, în timpul unui viscol, a fost nașterea unui bebeluș. E drept că și lucrul acesta a fost uimitor. Dar în ziua aceea am asistat la o minune și mai mare. Când Christina mă ținea pe mine de mână și doamna Mina o ținea pe mama de mână, a existat un moment — preț de o bătaie de inimă, preț de o suflare — când toate diferențele de educație și bani, și culoare a pielii s-au destrămat ca un miraj într-un deșert. Când toate am fost egale, când n-a mai contat altceva decât că o femeie îi vine în ajutor unei alte femei.

Acest miracol — aștept de treizeci și nouă de ani să-l mai văd o dată.

Faza I

Travaliul activ

Nu toate lucrurile cu care te confrunți pot fi schimbate.

Dar niciun lucru nu poate fi schimbat până când nu te confrunți cu el.

– JAMES BALDWIN

Ruth

Cel mai frumos bebeluș pe care l-am văzut vreodată s-a născut fără față.

De la gât în jos era perfect: zece degete la mâini, zece degete la picioare, o burtică rotunjoară. Dar acolo unde ar fi trebuit să se afle urechea era un pliu de buze și un dinte. În locul feței era o vâltoare de piele fără trăsături.

Mama lui — pacienta mea — era o femeie de treizeci de ani, care avusese o sarcină și o naștere, și care beneficiase de îngrijire prenatală, inclusiv de o ecografie, însă bebelușul se aflate într-o poziție în care deformația facială nu fusese vizibilă. Coloana vertebrală, inima, toate organele arătaseră bine, așa că nimeni nu se așteptase la una ca asta. Poate tocmai din acest motiv optase mama să nască în micul nostru spital Mercy-West Haven, și nu în Yale-New Haven, care este mai bine dotat pentru situații de urgență. A născut la termen, după un travaliu de șaisprezece ore. Medicul a ridicat bebelușul în brațe și atunci s-a făcut liniște. O liniște albă, vibrantă.

— E bine? a întrebat mama panicată. De ce nu plânge?

Aveam lângă mine o studentă de la Facultatea de asistență medicală, care a scos un urlet.

— Ieși! i-am spus printre dinți și am împins-o pe ușă afară.

Apoi am luat nou-născutul din brațele medicului, l-am așezat pe masa radiantă și i-am șters de pe brațe și picioare stratul de vernix caseosa. Medicul l-a examinat rapid, răspunzând cu o privire mută la privirea mea, și s-a întors către părinți, care de pe-acum știau că se întâmplase ceva cumplit. Le-a explicat cu blândețe că bebelușul lor avea grave defecte congenitale, care erau incompatibile cu viața.

În secția de obstetrică, Moartea este un pacient mult mai obișnuit decât v-ați putea imagina. Când avem cazuri de anencefalie sau moarte fetală, știm că părinții trebuie să stabilească totuși o legătură cu bebelușul lor și să aibă ocazia de a-l plânge. Acest nou-născut — încă în viață, deși nu pentru mult timp — era totuși băiețelul acestui cuplu.

Așa că l-am spălat și l-am înfășat, așa cum aș fi făcut cu orice nou-născut, în timp ce conversația din spatele meu, dintre medic și părinți, se stinge și repornea ca motorul unei mașini pe timp de iarnă. *De ce? Cum? Dar dacă...? Cât timp...?* Întrebări pe care nimeni nu dorește să le formuleze și la care nimeni nu dorește să răspundă.

Mama încă mai plângea, când i-am așezat bebelușul în îndoitura cotului. Mânuțele lui se roteau în aer. Ea i-a zâmbit, cu privirea încărcată de emoție.

— Ian, a șoptit. Ian Michael Barnes.

Avea pe față o expresie pe care n-am mai văzut-o decât în tablourile din muzee: o iubire și o mâhnire atât de aprige, încât se contopeau alcătuind un sentiment nou, brut.

M-am întors către tată.

- Nu doriți să vă țineți în brațe băiețelul?
Tatăl arăta ca și cum ar fi fost pe punctul de a vomita.
- Nu pot, a balmăjit și a țâșnit afară din salon.
M-am dus după el, dar m-a oprit asistenta-practicantă, care era foarte afectată și și-a cerut scuze.
- Îmi pare rău, a spus. Numai că... era un *monstru*.
- E un *bebeluș*, am corectat-o și am trecut pe lângă ea.
L-am încolțit pe tată în sala rezervată părinților.
- Soția și băiatul dumneavoastră au nevoie să le fiți alături.
- Nu e băiatul meu, a spus el. Chestia... aia...
- Nu va mai fi multă vreme pe lume. Ceea ce înseamnă că ar fi mai bine să-i dăruiați acum toată iubirea pe care ați adunat-o pentru toată perioada vieții lui.
Am așteptat să mă privească în ochi, după care m-am răsucit pe călcâie. N-a fost nevoie să privesc în urma mea, știam că o să mă urmeze.

Când am intrat în salon, soția lui încă își mai dezmiarda copilul, cu buzele lipite de suprafața netedă a frunții lui. Am luat din brațele ei ghemotocul acela mititel și i l-am întins bărbatului. El a tras aer în piept și a îndepărtat apoi păturica de pe locul unde ar fi trebuit să se afle fața bebelușului.

Să știți că m-am gândit bine ce fac. Dacă se cuvenea să-l oblig pe tată să-și privească băiețelul aflat pe moarte, dacă asta era datoria mea de asistentă medicală. Dacă m-ar fi întrebat șefa mea la momentul respectiv, i-aș fi răspuns că am fost pregătită profesional pentru a oferi consolare părinților îndurerați. Dacă bărbatul acela nu ar fi admis că s-a întâmplat ceva cu adevărat oribil — sau, mai rău chiar, dacă s-ar fi prefăcut toată viața lui că lucrul acesta *nu* s-a întâmplat —, în sufletul lui s-ar fi creat un

gol. Minuscul la început, ar fi crescut cu timpul, s-ar fi făcut tot mai mare, până când într-o bună zi, luat cu totul pe nepregătite, bărbatul și-ar fi dat seama că în interiorul lui nu mai este absolut nimic.

Când tatăl a început să plângă, hohotele îi zguduiau tot trupul, așa cum scutură un uragan un copac. S-a prăbușit pe patul de spital, lângă soția lui, iar ea și-a pus o mână pe spatele lui, iar pe cealaltă pe creștetul bebelușului.

Zece ore și-au ținut pe rând băiețelul în brațe. Mama a încercat chiar să-i dea să sugă. Eu nu-mi puteam desprinde privirea de la el — nu pentru că ar fi fost urât sau alcătuit greșit, ci fiindcă era cel mai admirabil lucru pe care-l văzusem vreodată. Era ca și cum aș fi privit direct în soare: când îmi întorceam privirea de la el, eram oarbă, nu mai zăream nimic.

La un moment dat am luat-o cu mine în salon pe prostănaca aceea de asistentă-practicantă, chipurile pentru a verifica funcțiile vitale ale mamei, dar în realitate pentru a o face să vadă cu ochii ei că iubirea nu are nimic de-a face cu ceea ce privești, că tot ce contează este cine privește.

Copilașul s-a stins din viață liniștit. Le-am făcut părinților mulaje de ghips după palma și talpa lui. Ulterior am aflat că acest cuplu a revenit după doi ani în spitalul nostru, unde li s-a născut o fetiță sănătoasă, dar eu nu am lucrat în ziua respectivă.

Vedeți, așadar, că orice nou-născut este frumos.

Numai ce proiectăm noi asupra lui îl face să pară urât.
